

Рис. 2 Взаємозв'язок АРМ бухгалтера з обліку цінних паперів з іншими задачами

Отже, АРМ з обліку цінних паперів є повноцінною задачею, а при його побудові слід дотримуватись основних принципів такого процесу.

Загалом, розглядаючи систему обліку операцій з цінними паперами, слід відмітити досить низький рівень автоматизації цього процесу на Україні. Це обумовлене дуже низькою пропозицією програмних комплексів обліку цінних паперів на ринку. Тобто нагальною стає проблема розробки вітчизняних систем автоматизації бухгалтерського обліку із застосуванням ПЕОМ. Сама ж методика ведення бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами в Україні розроблена досить добре і не потребує істотних змін.

Актуальними завданнями наразі є формування та становлення вітчизняної системи та методології проведення аналітичної роботи, щодо автоматизації обліку операцій з цінними паперами, в умовах власної економічної та нормативно-правової системи. А це можна зробити, беручи за основу, розвиваючи та вдосконалюючи, вже існуючий суспільний досвід стосовно даної проблеми.

Я. С. Ткаль, асистент кафедри бухгалтерського обліку
Сумського національного аграрного університету

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ ОБЛІКУ І АУДИТУ

On modern stage of conduct of the accounting on domestic enterprises more often used computer programs, since this not only comfortable, but also effectively. But in too time program, which there is «assistant» of accountant, today became the object of debate about reflection of such asset in account. So this problem very actual, as well as needs for study and analysis.

На сучасному етапі ведення бухгалтерського обліку у вітчизняних підприємствах все частіше використовуються комп'ютерні програми, адже це не лише зручно, а й ефективно. Але водночас програма, яка є «помічником» бухгалтера, на сьогодні стала об'єктом дискусій про відображення такого активу в обліку. Тому ця проблема є досить актуальною, а також потребує вивчення та аналізу.

Відсутність матеріальної форми стала мотивацією для практиків вважати комп'ютерну програму у бухгалтерському обліку нематеріальним активом. Але у податковому обліку цей об'єкт обліковують у складі основних фондів.

Адже з 1 січня 2003 року введено нову групу основних фондів, а саме групу 4, до складу якої законодавство внесло «програмне забезпечення», а потім об'єкт обліку було уточнено як «комп'ютерна програма».

Відповідно до Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 38 «Нематеріальні активи» у випадку, якщо комп'ютерне програмне забезпечення для верстата, який управляється комп'ютером і не може функціонувати без цього конкретного комп'ютерного забезпечення, є невіддільною частиною пов'язаного з ним апаратного забезпечення, його розглядають як основний засіб. Якщо програмне забезпечення не є невіддільною частиною пов'язаного з ним апаратного забезпечення, то його розглядають як нематеріальний актив [1, с. 474].

У Російській Федерації опис об'єктного складу нематеріальних активів міститься у Положенні бухгалтерського обліку «Облік нематеріальних активів», затверджене наказом Міністерства фінансів Російської Федерації від 27 грудня 2007 року № 153-н, в якому об'єкти обліку названо аналогічно МСБО 38. Але одиницею обліку є «сукупність прав, які виникають з патенту, свідоцтва, договору про відчуження виключного права на результат інтелектуальної діяльності...» [2]. Тобто у Російській Федерації тільки володіння виключними майновими правами на комп'ютерну програму дозволяє витрати на їх придбання відобразити у складі нематеріальних активів у бухгалтерському обліку. А витрати на придбання невиключних прав на програмне забезпечення у свою чергу визнаються іншими витратами.

Слід зазначити, що у Російській Федерації примірник комп'ютерної програми називається «річчю», тому витрати на її придбання відображаються на рахунку бухгалтерського обліку «Витрати майбутніх періодів».

У Республіці Казахстан відповідно до Методичних рекомендацій щодо застосування міжнародного стандарту бухгалтерсько-

го обліку 38 «Нематеріальні активи», рекомендованих для застосування Експертною Радою Міністерства фінансів Республіки Казахстан з питань бухгалтерського обліку та аудиту згідно з Протоколом від 23 березня 2005 року № 2 [3], об'єктом обліку нематеріальних активів визнаються «майнові права як на комп'ютерну програму, так і на її примірник».

В Україні ж об'єктом бухгалтерського обліку нематеріальних активів відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 18 жовтня 1999 року № 242 [4] є «права (авторське право, право на торгову марку, право на винахід тощо) і права користування природними ресурсами та майном». Тобто це як виключні, так і невиключні права.

Проаналізувавши вітчизняний та зарубіжний досвід, можна стверджувати, що використовуючи комп'ютерну програму та одночасно отримуючи вигоди від володіння правом на неї, суб'єкт підприємницької діяльності використовує нематеріальний актив, об'єктом обліку якого є право. Тому для власника примірника комп'ютерної програми інтерес становить сама програма, як засіб для обробки та аналізу облікової інформації, а не майнове право.

Результатами дискусій є наступні висновки: примірник комп'ютерної програми не може бути визнаний нематеріальним активом, адже він не є правом, тобто об'єктом обліку відповідно до П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» [5, с. 78; 6, с. 47; 7, с. 33; 8, с. 45].

Постає питання, у складі яких активів відображати даний об'єкт. До складу об'єктів основних засобів віднести не виходить, так як основні засоби є матеріальними ресурсами підприємства. До складу запасів також, адже комп'ютерна програма не є споживаним фізичним активом, а тому не призначена для продажу. Строк використання програми також може бути значно довшим за 12 місяців.

Таким чином, дане питання залишається досить актуальним на сьогодні і потребує подальшого дослідження. Адже примірник комп'ютерної програми можна розглянути і як матеріальний актив, якщо про неї йдеться не як про ідею, що набула форми. Тим більше, що в Російській Федерації примірник комп'ютерної програми називають «річчю».

Література

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 38 «Нематеріальні активи» // Міжнародні стандарти фінансової звітності станом на 31 березня 2004 року. У 2-х частинах. — Ч. 2. — С. 474.

2. Положення бухгалтерського обліку «Облік нематеріальних активів», затверджене наказом Міністерства фінансів Російської Федерації від 27 грудня 2007 року № 153-н.

3. Методичні рекомендації щодо застосування міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 38 «Нематеріальні активи», рекомендовані для застосування Експертною Радою Міністерства фінансів Республіки Казахстан з питань бухгалтерського обліку та аудиту згідно з Протоколом від 23 березня 2005 року № 2.

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 18 жовтня 1999 року № 242.

5. Нематеріальні активи: правові та облікові аспекти: Збірник систематизованого законодавства. — 2009. — Вип. 6. — С. 78.

6. Голошевич І. Комп'ютерна програма: нематеріальна сутність обліку // Бухгалтерія. — 2009. — № 16. — С. 47—50.

7. Голошевич І. Комп'ютерна програма: нетрадиційний погляд на облік // Бухгалтерія. — 2009. — № 44. — С. 31—34.

8. Солодченко І. Історія матеріальності комп'ютерних програм // Бухгалтерія. — 2005. — № 49. — С. 45—46.

І. В. Ткач, асистент
кафедри обліку, аналізу та аудиту в АПК,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ПРИДБАННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

The features of the acquisition of computer programs and their impact on construction accounting is discussed in the article.

На сьогоднішній день важко уявити роботу будь-якого підприємства без використання електронно-обчислювальної техніки. Але самі по собі, без програмного забезпечення, комп'ютери нічого неварті.

З використанням комп'ютерних технологій значною мірою спрощується робота бухгалтерів. При цьому виникає питання щодо належного відображення операцій з придбання комп'ютерів та програмного забезпечення в системі бухгалтерського обліку.